ePublishing

The Gleaner

Vol 12 (1975)

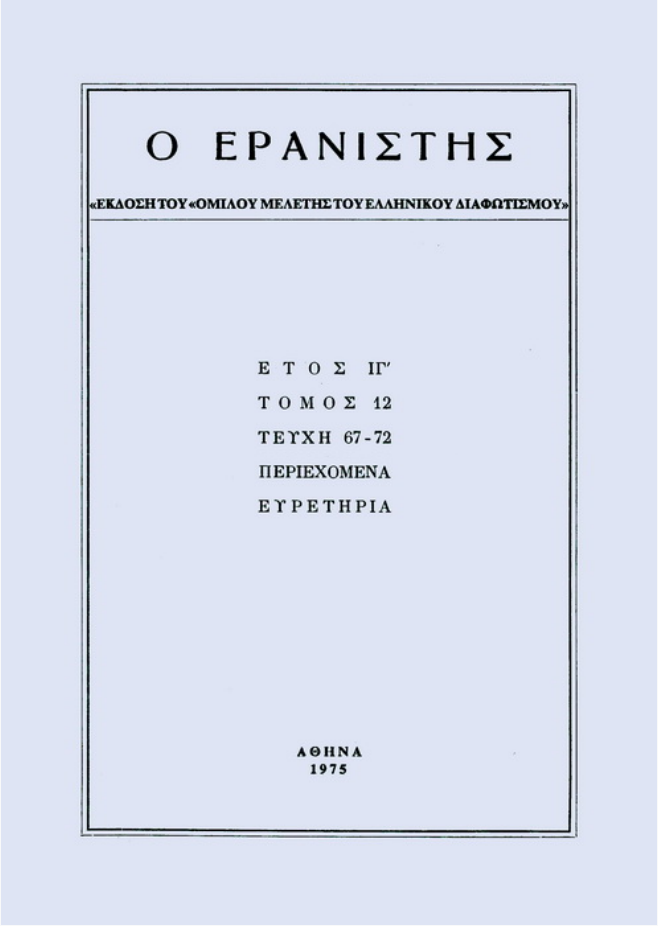
Ο ΕΡΑΝΙΣΤΗΣ

«ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ «ΟΜΙΛΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΥ»

ΕΤΟΣ ΙΓ'
ΤΟΜΟΣ 12
ΤΕΥΧΗ 67-72
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
ΕΥΡΕΤΗΡΙΑ

ΑΘΗΝΑ
1975

Συμπλήρωμα στις Ελληνικές Ιστορικές Βιβλιογραφίες (1523-1874)

Μάρκος Φώσκολος

doi: 10.12681/er.9141

Copyright © 2016, Μάρκος Φώσκολος

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0.

To cite this article:

Φώσκολος Μ. (2016). Συμπλήρωμα στις Ελληνικές Ιστορικές Βιβλιογραφίες (1523-1874). *The Gleaner*, *12*, 28–51. https://doi.org/10.12681/er.9141

https://epublishing.ekt.gr | **e-Publisher:** EKT | **Downloaded at:** 12/10/2024 11:31:47

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑ
ΣΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΕΣ (1523 - 1874)

Στὸ παρελθὸν δημοσιεύσαμε 69 προσθῆκες στὶς Ἑλληνικὲς Βιβλιογραφίες τῶν E. Legrand καὶ Δ. Γκίνη - Β. Μέξα, ποὺ προερχόταν ἀπὸ τὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου. Αὐτὴ τὴ φορὰ παρουσιάζουμε στὸ ἐπιστημονικὸ κοινὸ παραπάνω ἀπὸ 50 νέες προσθῆκες στὶς Ἑλληνικὲς Ἱστορικὲς Βιβλιογραφίες. Μὲ τὸν ὅρο «Ἱστορικὴ Βιβλιογραφία» ἐννοοῦμε τὴν ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία ἡ ὁποία ἐρευνᾶ ὅλα τὰ ἔντυπα ποὺ τυπώθηκαν στὴν Ἑλλάδα καὶ στὸ ἐξωτερικό, ἀπὸ Ἕλληνες, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας ὡς τὸ 1863 καὶ βασικὰ ἀναφέρονται στὰ μεγάλα ἔργα τῶν E. Legrand καὶ Δ. Γκίνη - Β. Μέξα, στὰ συμπληρώματά τους καὶ στὴ φραγκοχιώτικη βιβλιογραφία τοῦ Εὐγ. Δαλεζίου. Στὴν ἔννοια τῆς «Ἑλληνικῆς Ἱστορικῆς Βιβλιογραφίας» θὰ πρέπει νὰ προστεθῆ καὶ ἡ Καραμανλίδικη Βιβλιογραφία τῶν S. Salaville καὶ Εὐγ. Δαλεζίου. Ἀλλὰ δὲν ἔχουμε νὰ προσθέσουμε ἄλλα λήμματα σ' αὐτὴ τὴ Βιβλιογραφία μὲ τὴ παροῦσα ἐργασία μας.

Ὅπως θὰ παρατηρηθῆ, ἡ συλλογὴ τῶν παρακάτω συμπληρώσεων δὲν ἔγινε μὲ συστηματικὸ τρόπο καὶ μὲ σκοπὸ τὴν ἔκδοση, ἀλλὰ ἀποτελοῦν τὸ δεύτερο καρπὸ μιᾶς ἔρευνας σὲ ρωμαϊκὲς Βιβλιοθῆκες καὶ Ἀρχεῖα (Ἀποστολικὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Βατικανοῦ, Βιβλιοθήκη τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου, Ἀρχεῖο τῆς Προπαγάνδας κλπ.) καὶ στὴ Βιβλιοθήκη τῆς Καθολικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Τήνου.

Στὶς παραπάνω Βιβλιοθῆκες καὶ Ἀρχεῖα εἶχα ἀπευθυνθῆ κατὰ τὸ παρελθὸν γιὰ νὰ συλλέξω στοιχεῖα γιὰ τὴν Ἱστορία τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας στὸν τόπο μας, κυρίως στὶς Κυκλάδες. Δίπλα στὶς σειρὲς τῶν ἐγγράφων, ὄχι σπάνια, συναντοῦσα καὶ ἔντυπα ποὺ μποροῦσαν νὰ συμπληρώσουν τὴν Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία τῶν περασμένων αἰώνων. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ὁ μεγαλύτερος ἀριθμὸς τῶν συμπληρώσεων ἀφοροῦν στὴν ἐν γένει δραστηριότητα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας στὴν Ἑλλάδα, εἴτε οἱ συγγραφεῖς των εἶναι Ἕλληνες Καθολικοί.

Ὁρισμένες ἀπὸ τὶς παρακάτω δημοσιευόμενες συμπληρώσεις τε-

λειοποιοῦν τὶς ἐλλιπεῖς ἐνδείξεις παλαιοτέρων βιβλιογραφιῶν, τῶν ὁποίων οἱ συγγραφεῖς συνάντησαν μόνο ἕνα ἔντυπο κι αὐτὸ ἐλλιπὲς στὸν τίτλο ἢ στὸν κολοφῶνα. Ἐπίσης προσθέτουμε κι ἄλλες δύο συμπληρώσεις στὸν Κατάλογο τῶν ἐκδόσεων τοῦ Βενετικοῦ Τυπογραφείου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (1850 - 1882) ποὺ δημοσίευσε ὁ κ. Γ. Σ. Πλουμίδης (βλ. τὶς συντομογραφίες).

Εἶναι πεποίθησή μας ὅτι στὶς παραπάνω βιβλιοθῆκες καὶ Ἀρχεῖα, κυρίως στὴ Βιβλιοθήκη τοῦ Βατικανοῦ καὶ στὸ Ἀρχεῖο τῆς Προπαγάνδας, φυλάσσεται ἀκόμη ἕνας πολὺ μεγάλος ἀριθμὸς ἐντύπων, τῶν ὁποίων μόνο μιὰ συστηματικὴ ἔρευνα θὰ μπορέση νὰ μᾶς δώση τὸν πλήρη κατάλογο κι ἔτσι νὰ συμπληρωθῆ ἡ «Ἑλληνικὴ Ἱστορικὴ Βιβλιογραφία». Ἐπιφυλασσόμεθα ἐπίσης νὰ δημοσιεύσουμε κι' ὅσα ἄλλα ἄγνωστα συμπληρώματα συναντήσουμε κατὰ τὴν ἔρευνα τὴν ὁποία σκοπεύουμε νὰ διενεργήσουμε στὶς Βιβλιοθῆκες καὶ Ἀρχεῖα τῶν Καθολικῶν Ἀρχιεπισκοπῶν καὶ Ἱδρυμάτων τῆς Ἑλλάδος, ποὺ μέχρι σήμερα, γιὰ διαφόρους λόγους, δὲν ἀπετέλεσαν ἀντικείμενο ἔμπιστης ἔρευνας.

Σ' ὅσες συμπληρώσεις δὲν δίνουμε τὴν ἔνδειξη ἀπὸ ποιὰ Βιβλιοθήκη προέρχονται, ἀνήκουν στὴ προσωπική μας συλλογή.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΕΚ	Ἀρχεῖον Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου Ἁγ. Ἀθανασίου Ρώμης
APF	Archivio della S. Congr. della Propaganda Fide.
BAV	Biblioteca Apostolica Vaticana
ΒΕΚ	Βιβλιοθήκη Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου Ἁγ. Ἀθανασίου Ρώμης
BH	E. LEGRAND, Bibliohgrapie Hellénique ou description raisonnée des ouvrages publiés en grec par des Grecs, Paris, XVe - XVIe s., vol. I - IV, 1885 - 1906, XVIIe s., vol. I - V, 1894 - 1903, XVIIIe s., vol. I - II, 1918 - 1928.
ΒΚΤ	Βιβλιοθήκη Καθολικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Τήνου
BPF	Biblioteca della S. Congr. della Propaganda Fide.
ΓΚΙΝΗ - ΜΕΞΑ	Δημ. ΓΚΙΝΗ - Βαλ. ΜΕΞΑ, Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία, 1800 - 1863. Ἀναγραφὴ τῶν κατὰ τὴν χρονικὴν ταύτην περίοδον ὅπου δήποτε ἑλληνιστὶ ἐκδοθέντων βιβλίων καὶ ἐντύπων ἐν γένει, Μετὰ πίνακος τῶν ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν τῆς περιόδου ταύτης, ἐν Ἀθήναις, τόμ. Α' (1800 - 1839), τόμ. Β' (1840 - 1855), τόμ. Γ' (1856 - 1863). 1939 - 1957, (Πραγματεῖαι τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, 11).
DALLEGGIO	Eug. DALLEGGIO, Bibliographie analytique d'ouvrages religieux en grec imprimés avec des caractères latins,

Athènes 1961 (Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Θ' τόμου τῶν «Μικρασιατικῶν Χρονικῶν», σελ. 385 - 498).

ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ Μ. Ι. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, Προσθῆκαι καὶ συμπληρώσεις εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βιβλιογραφίαν τοῦ E. Legrand (Συμβολὴ πρώτη), εἰς «Ἐπετηρὶς τοῦ Μεσαιωνικοῦ Ἀρχείου» 7 (1958), σελ. 34 - 83 καὶ 137.

ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ Γ. Σ. ΠΛΟΥΜΙΔΗΣ, Τὸ Βενετικὸ Τυπογραφεῖο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου (1850 - 1882), εἰς «Ὁ Ἐρανιστὴς» 8 (1970), Τόμ. Δ. Σ. Γκίνη, σελ. 169 - 185.

ΦΩΣΚΟΛΟΣ Μᾶρκος ΦΩΣΚΟΛΟΣ, Τὰ παλαιὰ ἑλληνικὰ βιβλία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τῆς Ρώμης. Μὲ συμπληρώσεις στὶς Βιβλιογραφίες τῶν E. Legrand καὶ Δ. Γκίνη - Β. Μέξα, εἰς «Ὁ Ἐρανιστὴς» 9 (1971), σελ. 1 - 62.

ΣΧΗΜΑΤΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ὅταν σημειώνουμε ὅτι ἕνα βιβλίο ἔχει σχῆμα φύλλου, σημαίνει ὅτι τὸ ὕψος του ὑπερβαίνει τὰ 30 ἑκατοστά :

σχ.	4ο	ἔχει	ὕψος	25 - 30	ἑκ.
σχ.	8ο	»	»	20 - 25	»
σχ.	12ο	»	»	17,5 - 20	»
σχ.	16ο	»	»	15 - 17,5	»
σχ.	24ο	»	»	12,5 - 15	»
σχ.	32ο	»	»	10 - 12,5	»

Γιὰ τὰ μονόφυλλα, θὰ δίνουμε τὶς ἀκριβεῖς διαστάσεις τους.

Σ η μ . : Μείναμε πιστοὶ στὴν ἀντιγραφὴ τοῦ κάθε τίτλου. Δὲν σημειώνουμε πάντα ὅτι ἀντιγράψαμε πιστὰ τὰ διάφορα ὀρθογραφικὰ ἢ τυπογραφικὰ λάθη ποὺ συναντήσαμε.

1

—:ΟΚΤΩΗΧΟC:—[Εἰς τὸ τέλος:] Venetiis per Io. Antonium, et fratres de Sabio, Sumptu & requisitione D. Damiani de Sancta Maria. M.D.XXIII, me(n)se Martii.

Σὲ σχ. 16ο, ἀπὸ 208 φφ. χωρὶς ἀρίθμηση. Τὰ 26 τετράδια (+, α-ω, Α) ἔχουν ἀπὸ 8 φφ. τὸ καθένα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ πρῶτο ποὺ ἔχει 4 καὶ τὸ τελευταῖο ποὺ ἔχει 12. Τὸ φ. 1β εἶναι λευκό, στὸ φ. 5β ὑπάρχει ἡ ξυλογραφία τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, στὸ φ. 101β ἡ ξυλογραφία τῆς Σταυρώσεως, ἐνῶ στὸ φ. 199β ἡ ξυλογραφία τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος. Μιὰ μικρὴ ξυλογραφία (διαστασ. 37 Χ 24 χιλιοστὰ) τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ, στολίζει τὴ σελίδα τοῦ τίτλου, ἐνῶ ἄλλη μία, μὲ τὸ ἴδιο ἀντικείμενο στολίζει τὸ φ. 5α καὶ τὴν τελευταία σελίδα τοῦ βιβλίου (διαστ. 26 Χ 40 χιλιοστά). Ἡ ἐκτύπωση ἔχει γίνει μὲ δύο χρώματα, κόκκινο καὶ μαῦρο, ὅπως ὅλα ἐν γένει τὰ λειτουργικὰ βιβλία. Ἡ στάχωση ἔχει γίνει μὲ δέρμα καὶ ξύλο.

Στὰ φφ. 2α - 3α, περιέχεται ἡ εἰσαγωγή : «Δημήτριος ὁ Ζήνων, τοῖς ἀνα-

γινώσκουσι χαίρειν» πού ἀντιγράφουμε παρακάτω, γιατί, κατὰ τὴ γνώμη μας, παρουσιάζει ἰδιαίτερο ἱστορικὸ ἐνδιαφέρον.

«Δημήτριος ὁ Ζήνων», τοῖς
ἀναγινώσκουσι
χαίρειν

Ἐν πολλοῖς μέν, ὡς φασὶν ἡ τύχη τοὺς ἀνθρώπους ἀδικεῖν νομίζεται, μάλιστα δὲ τῷ τοὺς βελτίστους καὶ διαφέροντας ἐπ' ἀρετῇ, καθάπερ ἐκ ποιμνίου οἱ νομεῖς τὰ κάλλιστα τῶν προβάτων, ἀεὶ ἐκλέγειν εἰς θάνατον. οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ ὄντος τούτου τοῦ πράγματος καθ' ὑπερβολὴν δεινοῦ, δεῖ ἡμᾶς τοῖς ἀτυχήμασιν οὐκ ἄγαν ταράττεσθαι οὐ δὲ παντάπασιν αὐτοῖς ὑπείκειν, ἀλλὰ γενναίως καὶ ἐρρωμένως μᾶλλον τῶν ἐνδόξων ἀεὶ ἀντιλαμβάνεσθαι πράξεων, γινώσκοντες ὅτι τὸ μετὰ πόνου καὶ διακινδύ- /φ.2β /νων τὰ τοῦ βίου κατορθοῦν ἐν ἔστι τῶν μάλιστα κατ' ἄνθρωπον. ὁρῶν οὖν τὸ καὶ καλὸν ἐκεῖνον καὶ πᾶσι τοῖς σπουδαίοις φίλον Ἀνδρέαν Κουνάδην, ἐν τῷ πωρίζεσθαι ὑμῖν τὰ καλὰ ταῦτα βιβλία ταχινῷ θανάτῳ ἐξηρπασμένον, Δημιανὸς ὁ πενθερὸς αὐτοῦ, προθύμως ἅτε εἰς τὴν ἐκείνου τάξιν εἰσέρχεται, τὰς δαπάνας χορηγήσεων ἀφειδῶς διὰ φιλαν(θρωπ)ίαν καὶ πρὸς τὰ θεῖα ταῦτα γράμματα σπουδήν. ὑμεῖς τοίνυν ἱκετεύσατε τὸν θ(εό)ν δοῦναι αὐτῷ ζωήν τε μακρὰν καὶ βίον ἄλυτον, ἵνα καὶ τὰ Ὡρολόγια καὶ ἄλλα πολλὰ τετυπωμένα ὑμῖν δωρίσασθαι δύναιτο. Μετὰ τῶν ἄλλων, οὐ μικρὰν δαπάνην καὶ ἀκρίβειαν οὐκ ὀλίγην πεποιήκαμεν, ἵνα καὶ τὸ θεῖον βιβλίδιον τοῦτο εὖ γενήσεται ἔν τε τῇ τυ- /φ.3α /πουργίᾳ καὶ ἐν τῇ διορθώσῃ αὐτοῦ καθῶς καὶ ὑμεῖς ὁρᾶτε. Μετὰ τούτων δὲ καὶ ἄλλό τι ἐπινοήσαμεν. τουτέστιν ἀνεγράψαμεν εἰκόνας τρεῖς· μίαν μὲν τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Δευτέραν δὲ τῆς σταυρώσεως τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ. Καὶ τρίτον τῆς Ἀναστάσεως αὐτοῦ. Καὶ τὸν μὲν ἰωάννην τεθήκαμεν ἐνθάδε ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ βιβλίου ἐπειδὴ ποιητὴς τοῦ πλείστου βιβλίου ὑπάρχει· τῆς δὲ στ(αυ)ρώσεως ἐν τῷ μέσῳ ἐπεὶ ἡ ἔννοια τοῦ βιβλίου ἀποτείνει εἰς τὴν στ(αύ)ρωσιν καὶ τὴν ἀνάστασιν· τὴν δὲ τῆς ἀναστάσεως εἰκόνα τεθήκαμεν ἐν τοῖς ἐξαποστειλαρίοις καὶ ἐν τοῖς ἑωθινοῖς, διότι τῇ ὑποθέσει αὐτῶν διαπρέπει :-

Ἔρρωσθε.»

2

(Συμπλήρωση εἰς ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, ἀρ. 1)

ΣΤΙΧΗΡΑ ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΗΝΙ ΜΑΡΤΙΩ. Χάριτι τῆς ἐκλαμπροτάτης ἀρχῆς τῶν ἐνετῶν συγχωρηθείσῃ κυρίῳ Ἀνδρέα τῷ σπινέλλῳ μονεταρίῳ τῆς ἐνδοξοτάτης τῶν ἐνετῶν γερουσίας δι' ἐτῶν κ', ἵνα μηδεὶς τολμήσῃ ταδὶ τὰ μηναῖα τυπῶσαι, μήτε ἄλλοθι τυπωθέντα πωλῆσαι ἐν τοῖς χωρίοις ταυτησὶ τῆς ἀρχῆς. εἰδεμή, τοιαύτην δώσει δίκην οἵα συνέχεται ἐν τῇ χάριτι:—

Ὁ τίτλος βρίσκεται μέσα στὸ ἴδιο καλλιτεχνικὸ πλαίσιο ποὺ δημοσιεύει ὁ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑΣ στὴ σελ. 45. Ἡ σελίδα ὄπισθεν τοῦ τίτλου εἶναι λευκή, ἐνῶ ἡ τρίτη σελίδα περιέχει :

«Ἰαννὸς ὁ μινδόνιος τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιερεῖ κωνσταν
τίνου πόλεως κυρίῳ διονυσίῳ εὖ πράττειν».

Ἀκολουθεῖ ἕνα ποίημα 24 στίχων τοῦ ὁποίου ἡ ἀρχή :

«Ἑλλαδικῶν χαρίτων τὸ κλέος, βαρὺς ὤλεσεν αἰών...»

καὶ τὸ τέλος :

«Χ' ἡμᾶς ἀενάοις μούσας ῥαντίσμασι ῥαίνειν
θείου, καὶ ἁγίων, οὔνομα μελπομένους :-»

Ἡ σελ. 4 περιέχει ξυλογραφία μὲ τὴν εἰκόνα τῆς Σταυρώσεως. Γιὰ τὴν ὑπόλοιπη περιγραφὴ βλ. εἰς ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, ἀρ. 1, σελ. 41 - 43.
BPF

3

(Συμπλήρωση εἰς ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, ἀρ. 2)

ΣΤΙΧΗΡΑ ΨΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΗΝΙ ΑΠΡΙΛΙΩ κλπ. [Εἰς τὸ τέλος:] Ετυπώθη ἐνετίῃσι τὸ παρὸν μηναῖον, παρὰ Βαρθολομαίῳ τῷ ἰαννίνῳ. μετεγράφη δέ, παρὰ τοῦ τιμίου ἱερέως Φραγκία τοῦ κλώγια, τοῦ ἐν κρήτῃ ἱερουργοῦντος τὸν ναὸν τοῦ σωτῆρος Χ(ριστο)ῦ, τοῦ μεγαλειοτάτου κυρίου Ιερωνύμου κορνηλίου. ἀναλώμασι καὶ ἐπιμελεία κυρίου Ἀνδρέου τοῦ σπινέλλου ᾧ καὶ παρὰ τῆς ἐκλαμπροτάτης ἀρχῆς τῶν ἐνετῶν συνεχωρήθη χάρις μέχρι κ ἐτῶν, ἵνα μηδεὶς ταυτὶ τὰ μηναῖα τολμήσῃ τυπωθέντα πωλῆσαι ἐν τοῖς χωρίοις ταυτησὶ τῆς ἀρχῆς εἰδεμή, μεγίστην δώσει δίκην :— Ἔτει τῷ ἀπὸ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ, χιλιοστῷ πεντακοσιοστῷ τεσσαρακοστῷ ὀγδόῳ. δεκεμβρίω κδ':— Α.Β.Γ.Δ.Ε.Ζ.Η.Θ.Ι.Κ.Λ.Μ.Ν. ἅπαντα εἰσὶ τριάδια, πλὴν τοῦ τελευταίου ὅπερ ὑπάρχει τετράδιον:—

Τὰ φφ. συνολικὰ εἶναι 80, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑΣ ἀρ. 2, περιγράφει μόνο τὰ 71, διότι τὸ ἀντίτυπο ποὺ γνώρισε ἦταν κολοβό. Ὀρθὰ ὁ κ. Μανούσακας προέβλεψε (σελ. 44) ὅτι τὸ πολὺ νὰ ὑπῆρχε ἕνα τετράδιο παραπάνω στὸ ἀντίτυπο ποὺ εἶχε στὰ χέρια του.

Στὴ σελίδα τοῦ κολοφῶνος ὑπάρχει ἐπὶ πλέον καὶ τὸ τυπογραφικὸ σῆμα τοῦ ἐκδότη, ποὺ ἀποτελεῖται ἀπὸ ἕνα τετράγωνο ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει κύκλος, μέσα στὸν ὁποῖο ὑπάρχει σύμπλεγμα ἀρκετῶν γραμμάτων.

Γιὰ τὴν ὑπόλοιπη καὶ τελειότερη περιγραφὴ τῆς ἐκδόσεως βλ. ΜΑΝΟΥΣΑΚΑ, ἀρ. 2, σελ. 44 - 46.
BPF

4

(Συμπήρωμα εἰς ΒΗ, αἰ. XV - XVI, II, ἀρ. 242)

ΜΗΝ ΦΕΥΡΟΥΑΡΙΟΣ. ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΜΗΝΑΙΟΝ ΕΤΥΠΩΘΗ ἐνετίησι μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας κλπ. [Εἰς τὸ τέλος:] Ἡ τῶν τετρα-

δίων κατὰ τάξιν ἀκολουθία α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο . ἅπαντα εἰσὶ τριάδια πλὴν τοῦ μ' ὅπερ ἐστι δυάδιον. Τὸ παρὸν Μηναῖον ἐτυπώθη ἐνετίησιν ἐν οἰκίᾳ 'Ανδρέου καὶ 'Ιακώβου τῶν σπινέλλων, μονεταρίων τῆς ἐκλαμπροτάτης ἀρχῆς τῶν ἐνετῶν. 'Επιμελεία δέ, Βασιλείου ἱερέως τοῦ Βαλέριδος. Ἔτει τῶ ἀπὸ τῆς ἐν σάρκου οἰκονομίας τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ ,αφνβ' μηνὶ μαρτίῳ, κβ'.

Γιὰ τὴν ὑπόλοιπη περιγραφή, βλ. τὴν παραπάνω παραπομπή, στὴν ΒΗ. Στὴ βιβλιοθήκη BPF βρίσκονται ὅλα τὰ Μηναῖα αὐτῆς τῆς πολύτιμης σειρᾶς, καὶ διατηρημένα σὲ πολὺ καλὴ κατάσταση.
BPF

5

ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ. Con gratia, et priuilegio. Venetiis. MDLXIIII.

Σὲ σχ. 40 ἀπὸ 20 φφ. χωρὶς ἀρίθμηση, σλε' (235) ἀριθμημένα καὶ ἄλλο ἕνα χωρὶς ἀρίθμηση ἐπίσης. 'Επὶ πλέον ἔχουν προστεθῆ κατὰ τὴ τελευταία στάχωση ὡρισμένα φφ. χειρόγραφα. Τὸ τυπογραφικὸ σῆμα μὲ τὴν ἐπιγραφὴ ΒΑΛΕΡΙϹ ὑπάρχει στὴ σελίδα τοῦ τίτλου καὶ στὴ τελευταία σελίδα, ὅπου ἐπίσης καὶ ΜΙΜΗΤΑΙ ΕϹΤΕ ΤΟΥ ΧΡΙϹΤΟΥ.
BPF

6

(Συμπλήρωμα εἰς ΒΗ, αἰ. XV - XVI, τόμ. IV, ἀρ. 863)

ΠΑΡΑΚΛΗΤΙΚΗ ΣΥΝ ΘΕΩ ΑΓΙΩ ΠΕΡΙΕΧΟΥΣΑ ΤΗΝ ΠΡΕΠΟΥσαν αὐτῇ ἀκολουθίαν. 'Επιμελῶς διορθοθὲν παρὰ Ναθαναήλου ἱεροδιακόνου ἐξ 'Αθηνῶν τοῦ 'Εμπόρου. 'Ενετίησι, παρὰ Δομηνίκῳ τῷ 'Ητεπολωνίῳ. Τύποις τοῖς τοῦ Σπινέλλου. Ἔτει τῷ ἀπὸ τῆς ἐν σάρκου οἰκονομίας τοῦ κ(υρίο)υ ἡμῶν 'Ι(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ ,αχ'. ΜΙΜΗΤΑΙ ΕϹΤΕ ΤΟΥ ΧΡΙϹΤΟΥ.

Τὰ φφ. εἶναι σ' (200). 'Η σελίδα πίσω ἀπὸ τὸν τίτλο, περιέχει τὴν ξυλογραφία τῆς Σταυρώσεως. Τὴν ὑπόλοιπη περιγραφὴ τοῦ ἐντύπου βλ. στὴν παραπάνω παραπομπὴ στὴν ΒΗ.
BPF

7

ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΣ ΑΝΑΓΚΑΙΑΙΣ, ΔΙΑ ΚΑΘΕΝΑ, ὁποῦ θέλει νὰ τὸν δεχθοῦσι μαθητὴν τοῦ φροντιστηρίου τοῦ Ρωμαίκου τῆς Ρώμης κατὰ τὴν 'Αποστολικὴν διαταγὴν ΤΟΥ ΠΑΠΑ ΟΥΡΒΑΝΟΥ ΤΟΥ Η.

CONDITIONI NECESSARIE A CHI vorrà essere riceuuto per Alunno del Collegio Greco di Roma secondo la constitutione Apostolica DI PAPA VRBANO VIII.

IN ROMA, Appresso Stefano Paolini. MDCXXVI. Con licenza de Superiori.

Μονόφυλλο διαστάσεων 33,5 x 21,3 ἑκ. Τὸ κείμενο στὰ ἰταλικὰ καὶ στὰ ἑλληνικά, εἶναι τυπωμένο σὲ δύο κολῶνες, ἀριστερὰ τὸ ἰταλικὸ καὶ δεξιὰ τὸ ἑλληνικό. Οἱ τυπογραφικὲς ἐνδείξεις: «IN ROMA . . .» εἶναι τυπωμένες στὸ κάτω μέρος τοῦ φύλλου, σ' ὅλο τὸ πλάτος. Τὸ κείμενο βρίσκεται ἐντὸς καλλιτεχνικοῦ πλαισίου.

Τὸ ἑλληνικὸ κείμενο τὸ δημοσιεύσαμε στὴν ἐργασία μας *Τὸ ἐν Ρώμῃ Ἑλληνικὸν Κολλέγιον τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου*, στὸ φ. ὑπ' ἀριθ. 1784, τῆς 19ης Σεπτεμβρίου 1972, τῆς ἐφημερίδος «Καθολική», σελ. 3 - 4. Ἐκεῖ τὸ εἴχαμε ἀναδημοσιεύσει ἀπὸ τὸ φ. 16 τοῦ Βατικανείου λατινικοῦ κώδικος 11912. Ἕνα ἄλλο ἀντίτυπο φυλάσσουμε στὴ προσωπική μας βιβλιοθήκη καὶ ἕνα ἄλλο βρίσκεται στὸ APF, SOCG, τόμ. 370, φφ. 42 - 43.

8

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΟΡΘΟΔΟΞΗ Εἰς κοντολογίαν. Διὰ κοινὴν ὠφέλειαν. IN ROMA, Nella Stampa della Sac. Congr. de Propaganda Fide, MDCXXVIII. CON LICENZA DE' SVPERIORI. Si dispensano gratis per ordine di detta Sac. Congr.

Σὲ σχ. 12ο, ἀπὸ 51 σελίδες ἀριθμημένες καὶ ἄλλη μία χ.ἀ. Τὰ τετράδια εἶναι τρία (A - C) καὶ τὰ μὲν δύο πρῶτα ἔχουν ἀπὸ 12 φφ. ἐνῶ τὸ τρίτο ἔχει 4 φφ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα τὰ δύο τελευταῖα εἶναι λευκά.

Στὴ σελίδα 52 ὑπάρχει κολωφώνας, ποὺ εἶναι ὁ ἴδιος μὲ ἐκεῖνο τοῦ τίτλου: IN ROMA . . . DE' SVPERIORI. Στὴ σελ. 2 ὑπάρχει ἡ ἄδεια ἐκδόσεως, δοσμένη ἀπὸ τὸν Ἕλληνα Πέτρο Ἀρκούδιο, πρώην μαθητὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τῆς Ρώμης.

Τὸ ἴδιο ἔτος ἔγινε ἄλλη μιὰ ἔκδοση αὐτῆς τῆς κατηχήσεως, ποὺ περιγράφεται εἰς BH, τόμ. I, ἀρ. 179. Στὸν τίτλο τοῦ ἀντιτύπου ποὺ γνωρίσαμε, ὑπάρχει ἡ παλαιὰ σφραγίδα τῆς Βαρβερινῆς Βιβλιοθήκης.

BAV, BARBERINI V. XIV. 118 (ἐσωτ. 1).

9

(Θεοτοκάριον ὡραιότατον, καὶ χαρμόσυνον. Συγγραφὲν παρὰ Ἀγαπίου Μοναχοῦ μετὰ πλείστης Ἐπιμελείας ἐν τῶν τοῦ ἁγίου ὄρους βιβλίων, καὶ τὰ νῦν νεωστὶ τυπωθὲν εἰς δόξαν τῆς ἀειπαρθένου κόρης καὶ θεομήτορος). [Εἰς τὸ τέλος:] ΕΝΕΤΙΗΣΙ:— Παρὰ Ἰωάννῃ Βίκτωρι τῷ Σαβιωνι. ,α'χ'μ'γ'.

Σὲ σχ. 8ο, ἀπὸ ρπς' (186) σελίδες, κατανεμημένες σὲ 24 τετράδια (Α - Ω), τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀπὸ 4 φφ. τὸ καθένα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ τελευταῖο ποὺ ἔχει μόνο 2. Ἡ ἀρίθμηση τῶν σελίδων σὲ πολλὰ σημεῖα τοῦ βιβλίου εἶναι ἐσφαλμένη. Ὑπάρχουν θρησκευτικοὶ πίνακες ἀπὸ τὴν ζωὴ τῆς Παναγίας στὶς ἑξῆς σελίδες: κβ', μβ', ξδ', ρζ', ρκη', ρνθ'.

Ἀπὸ τὸ ἀντίτυπο ποὺ γνωρίσαμε, ἔχει ἐκπέσει ἡ σελίδα τοῦ τίτλου. Τὸ κείμενο ποὺ παραθέσαμε παραπάνω βρίσκεται στὴν ἀρχὴ τοῦ κειμένου, καὶ φαίνεται ὅτι ἀποτελοῦσε καὶ τὸν τίτλο.
BPF

10

HOMILIAE SANCTISSIMI DOMINI ET PATRIS NOSTRI CLEMENTIS XI. PONT. MAX. Habitai ad Populum Romanum. Ex Latino in Graecum traductae. VENETIIS, M.DCCII. Apud Antonium Bortoli. SUPERIORUM PERMISSU.

Σὲ σχ. 4ο, ἀπὸ 18 σελίδες χ.ἀ. Τὰ 2 τετράδια (Α - Β), ἔχουν ἀπὸ 4 φφ. τὸ καθένα. Ἐπὶ πλέον τὸ φ. τοῦ τίτλου μὲ τὴν ἑπομένη σελίδα λευκή. Τὸ κείμενο στὰ λατινικὰ βρίσκεται στὴν ἀριστερὴ κολῶνα καὶ ἡ ἑλληνική του μετάφραση στὴ δεξιά. Λευκὴ ἐπίσης εἶναι καὶ ἡ 18η σελίδα (φ. 9β).

Τὰ περιεχόμενα :

φ. 2α: Admodum Reverendo Patri Horatio Oliverio E' Societate Jesu Rom. Collegii Graecorum Rectori Vigilantissimo Hieronymus Typaldus olim eiusdem Collegii Alumnus, S. P. D.

φ. 2β : λευκό.

φφ. 3α - 6α : In sanctos Apostolos Petrum, et Paulum. (Inc. Gloriosa nobis ac sane universo). Εἰς τοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον. (Ἀρχ. Ἔνδοξος ἡμῖν, καὶ τῷ σύμπαντι κόσμῳ).

φφ. 6β - 9α : In nativitatem Domini nostri Jesu Christi (Inc. Impleta sunt vota gentium). Εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. (Ἀρχ. Πεπλήρωνται αἱ τῶν ἐθνῶν Εὐχαί).

φ. 9β : λευκό.

Στὴν σελίδα τοῦ τίτλου ὑπάρχει ἡ χειρόγραφη σημείωση: Ex dono Joannis Andreae Gritti Tipladi.

Ὁ Ἱερώνυμος Τυπάλδος, ὅπως ἐμφαίνεται ἀπὸ τὸ Ἀρχεῖο τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου (τόμ. 14, φφ. 42β - 43α), ἦταν ἀπὸ τὴν Κεφαλληνία, υἱὸς τοῦ Θεοδώρου Τυπάλδου καὶ τῆς Μαργαρίτας Κρασσᾶ. Γεννήθηκε τὸ 1680, καὶ ἔγινε δεκτὸς στὸ Κολλέγιο, σὲ ἡλικία 14 ἐτῶν, τὴν 14η Ἰουλίου 1694. Σπούδασε Γραμματική, Ρητορικὴ καὶ Φιλοσοφία. Ἔλαβε τοὺς τέσσερεις μικροὺς βαθμοὺς τῆς Ἱερωσύνης στὴ Ρώμη καὶ ἀνεχώρησε στὶς 29 Ἀπριλίου (δὲν σημειώνεται τὸ ἔτος), μετὰ ἀπὸ ἰδιαίτερη ἄδεια τοῦ Καρδιναλίου Προστάτου τοῦ Κολλεγίου. Γιὰ τὸν ἄλλο Τυπάλδο, τὸν Ἰωάννη Ἀνδρέα Γρίττη, βλ. παρακάτω.
ΒΕΚ, Β XIII 8/19 (ἐσωτ. 4).

11

CONCLUSIONES LOGICAE. Disputabuntur publicè Romae in Collegio Romano à Joanne Andrea Gritti Typaldi Cephalenio Collegii Graecorum Convictore. Anno Mense Die Hora ROMAE, Ex Typographia Joannis Jacobi Komarek Bohemi, propè TURRIM DE GRILLO. MDCCIV.) (Superiorum permissu.

Μονόφυλλο, διαστάσεων 41,5 x 32,5 ἑκ. (ἀρχικὰ θὰ ἔπρεπε νὰ ἦταν μεγαλύτερο γιατὶ φαίνεται κομμένο στὰ περιθώρια). Τὸ κείμενο, σὲ τρεῖς κολῶνες, περιέχει 21 «Θέσεις» ἀπὸ τὴν «Λογική», ἔτσι μοιρασμένες: 5 ἐκ τῶν Προοιμιακῶν, 3 περὶ ταυτότητος καὶ διακρίσεως, 2 περὶ Γενικῶν, 3 περὶ τῶν Praedicabilium, 2 περὶ τῶν Praedicamentium, 3 ἐκ τῶν ἀριστοτελικῶν βιβλίων «Περὶ Ἑρμηνείας» καὶ 3 ἐκ τῶν βιβλίων «Ἀναλυτικὰ πρότερα» καὶ «Ἀναλυτικὰ ὕστερα». Τὰ κενὰ βρίσκονται στὸ κείμενο.
ΑΕΚ, λατινικὸς κώδιξ 8 (πρώην 38), φ. 320 (τελευταῖο).

12

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI CLEMENTIS XI. PONT. MAX. Homiliae IN S. PASCHA, ET IN D. PETRUM PRINCIPEM APOSTOLORUM, Habitae hoc Anno 1705. ad Populum Romanum inter Missarum Solemnia. Graece expositae a JO: ANDREA GRITTI TYPALDO. VENETIIS, M. DCCV. Apud Antonium Bortoli. SUPERIORUM PERMISSU.

Σὲ σχ. 4ο, ἀπὸ 20 σελίδες χωρὶς ἀρίθμηση. Ἡ σελ. 2 εἶναι λευκή. Τὰ τετράδια εἶναι 3: Α, Β (ἀπὸ 4 φφ. τὸ καθένα) καὶ C (2 φφ.). Ἡ κάθε σελίδα, σὲ δύο κολῶνες, μὲ τὸ κείμενο ἀριστερὰ καὶ τὴ μετάφραση στὰ δεξιά.

Τὰ περιεχόμενα :

φ. 2α - β: Clementi XI P. O. M. Joannes Andreas Gritti Typaldus Romani Collegii Graecorum Convictor, felicitatem. (λατινιστί).

φφ. 3α - 7α: In Sanctum Pascha (Inc. Surrexit non est hic.) Εἰς τὸ Ἅγιον Πάσχα (ἀρχ. Ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε).

φφ. 7β - 10β: In D. Petrum Principem Apostolorum (Inc. Supra Petram aedificata). Εἰς τὸν Ἅγιον Πέτρον, Κορυφαῖον τῶν Ἀποστόλων (ἀρχ. Ἐπὶ τῇ Πέτρᾳ ᾠκοδομημένη).
ΡΕΚ, Β XIII 8/19 (ἐσωτ. Ι).

13

CONCLUSIONES PHILOSOPHICAE. Disputabuntur publicè

Rome in Collegio Romano à Joanne Gritti Tipaldo Caephalenio, Collegii Graecorum Convictore. Anno 1706. mense Augusto, die 3. horâ . ROMAE, Ex Typographia Komarek, propè Turrim de Grillo 1706.

Μονόφυλλο, διαστάσεων 44,5 x 34 έκ. Ἀρχικὰ θὰ πρέπει νὰ ἦταν μεγαλυτέρων διαστάσεων, διότι φαίνεται κομμένο στὸ περιθώριο. Τὸ κείμενο, σὲ τρεῖς κολῶνες, περιέχει XLV (45) «Θέσεις» ἀπὸ τὰ φιλοσοφικὰ βιβλία τοῦ Ἀριστοτέλη: 10 ἀπὸ τὴν «Λογική», 11 ἀπὸ τὰ «Φυσικά», 5 ἀπὸ τὸ «Περὶ Κόσμου καὶ Οὐρανοῦ», 5 ἀπὸ τὸ «Περὶ Γενέσεως καὶ φθορᾶς», 4 ἀπὸ τὸ «Περὶ Ψυχῆς» καὶ 10 ἀπὸ τὸ «Μετὰ τὰ Φυσικά».

Γιὰ τὸν Ἰωάννη Ἀνδρέα Γρίττη Τυπάλδο ἀπὸ τὴν Κεφαλληνία, βλ. ΦΩΣΚΟΛΟΣ, ἀρ. 40, σελ. 50.

ΑΕΚ, λατινικὸς κώδιξ 34, φ. 320 (τελευταῖο).

14

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI CLEMENTIS XI. PONT. MAX. Homilia habita in Festo SS. Apostolorum PETRI ET PAULI. In Sacrosancta Basilica Vaticana Graecè reddita. ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΕΝΔΕΚΑΤΟΥ ΑΚΡΟΥ ΑΡΧΙΕΡΕΩΣ Ομιλία Ρηθεῖσα ἐν τῷ Βασιλικῷ Ναῷ τῶν κορυφαίων Αποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου Ἐπιτελουμένης τῆς μνήμης αὐτῶν Ἑλληνιστὶ μεταφρασθεῖσα. ROMAE, Typis Sac. Congreg. de Propag. Fide. MDCCIX. SUPERIORUM PERMISSU.

Σὲ σχ. 4ο, ἀπὸ 16 σελίδες χωρὶς ἀρίθμηση, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἡ 2 καὶ οἱ δύο τελευταῖες (φ. 8α - β) λευκές. Ὅλα τὰ φύλλα, ἀποτελοῦν τὸ μοναδικὸ τετράδιο (Α). Κάθε σελίδα σὲ δύο κολῶνες, γιὰ τὸ κείμενο (ἀριστερὰ) καὶ τὴν ἑλληνική του μετάφραση (δεξιά).

Τὸ περιεχόμενο :

φ. 2α - β: Clementi XI Pont. Max. Laurentius Ammirallius Chius Collegii Graecorum Convictor felicitatem.

φ. 3α - β: Κλήμεντι τῷ Ἑνδεκάτῳ Ἄκρω Ἀρχιερεῖ, Λαυρέντιος Ἀμμυράλλιος ὁ Χῖος Ἐκ τῶν τοῦ Ἀλλατίου Εὖ πράττειν.

φφ. 4α - 7β : Ἡ ὁμιλία καὶ ἡ μετάφρασή της (Inc. Quaerenti Domino. ἀρχ. Ἐρωτῶντι τῷ Κυρίῳ).

Βρίσκονται σταχωμένα δύο ἀντίτυπα μαζί, ἀλλὰ τὸ δεύτερο εἶναι ἐλλιπές. Στὸ τίτλο τοῦ 2ου : Bibliothecae Communis. Ex dono auctoris ;

Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς παραπάνω ὁμιλίες, μεταφρασμένες στὰ ἑλληνικά, ἄλλες ὁμιλίες τοῦ πάπα Κλήμεντος τοῦ ΙΑ' εἶναι καὶ οἱ ἑξῆς :

1. Εἰς τὸ Πάσχα, μεταφρ. Μελετίου Τυπάλδου, ἐκδ. Bortoli 1702 (ΒΗ, I, 11);

2. Εἰς τὸ Πάσχα, μετάφρ. Ἰωάννη Πατούσα, ἐκδ. Προπαγάνδας 1702 (ΒΗ, Ι, 13
3. Εἰς τοὺς Ἀποστόλους Πέτρον καὶ Παῦλον καὶ εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, μετάφρ. Μελετίου Τυπάλδου, ἐκδ. Bortoli 1702 (ΒΗ, Ι, 14).
4. Εἰς τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, μετάφρ. Ἀλοϋσίου Ἀνδρούτση, ἔκδ. Bortoli 1705 (ΒΗ, Ι, 34).

Στὸν τόμο Β XIII 8/19 τῆς ΒΕΚ ὑπάρχουν σταχωμένες μαζί, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἀρ. 10, 12 καὶ 14 αὐτῆς τῆς ἐργασίας, καὶ ἡ ὁμιλία εἰς τὸ Πάσχα, μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Μελέτιο Τυπάλδο τὸ 1702 καὶ ἡ χειρόγραφη μετάφραση μιᾶς ἄλλης: «Homilia SS. Dni nostri Clementis XI habita in festo SS. Trinitatis ex latino in graecum expressa sermonem a Fran(cis)co Brioni», σὲ 4 σελίδες.

Γιὰ τὸν Λαυρέντιο, βλ. εἰς Θωμᾶ Παπαδοπούλου, *Αἰγαιοπελαγῖται Μαθηταὶ τοῦ ἐν Ρώμῃ Φροντιστηρίου τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου*, εἰς «Ἐπετηρὶς τῆς Ἑταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν» 8 (1970), σελ. 491.

Ὁ Φραγκίσκος Βρυώνης ἀπὸ τὴν Κεφαλληνία, ἦταν υἱὸς τοῦ Λεονάρδου καὶ τῆς Ἄννας - Ἀντωνίας καὶ γεννήθηκε τὸν μῆνα Δεκέμβριο τοῦ 1773. Ἔγινε δεκτὸς στὸ Κολλέγιο στὶς 22 Ἰουλίου 1787, ὅπου σπούδασε ἑλληνικά, ἰταλικὰ καὶ Θεολογία. Ἀνεχώρησε στὶς 15 Ἰουνίου 1794, διότι δὲν εἶχε σκοπὸ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ ἐκκλησιαστικὸ στάδιο. Πέθανε στὴ Ρώμη παντρεμένος, ἀλλὰ ἄγνωστο σὲ ποιὰ χρονολογία (ΑΕΚ, τόμ. 13, φφ. 19β - 20α). Ὁπότε, ἡ σημερινὴ στάχωση ὅλων τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Κλήμεντος ΙΑ' στὸ σημερινὸ τόμο, πρέπει νὰ ἀνέρχεται σὲ χρονολογία μεταγενέστερη τῶν σπουδῶν τοῦ Φρ. Βρυώνη.
ΒΕΚ, Β XIII 8/19 (ἐσωτ. 4 καὶ 8).

15

DOTTRINA CHRISTIANA ESPOSTA DAL CARDINAL BELLARMINO. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ Ρωμαϊκῆς καὶ καθολικῆς Εκκλησίας. ξεδιαλισμένι από τὸν Καρδινάλι Βελαρμίνο. καὶ Ερμηνεμένη εἰς τὴν κοινὴν γλῶσσαν τῶν Ρωμαίων, καὶ εἰς μαιρικοὺς τόπους ἐξηγημένη πρὸς τὴν τάξιν καὶ συνήθειαν τῆς ἀνατολικῆς Εκκλησίας. ROMAE, Typis Sacrae Cong. de Prop. Fide. 1715. Superiorum permissu.

Σὲ σχ. 16ο, ἀπὸ 246 ἀριθμημένες σελίδες. Τὰ τετράδια (A - Q) ἔχουν ἀπὸ 8 φφ. τὸ καθένα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Q ποὺ ἔχει 4 φφ.
BPF

16

Δόγμα πάνυ ὠφελημώτατον καὶ σωτηριόδες, πρὸς πάντας τοὺς εἷς Χριστὸν πιστεύωντας. θεσπησθὲν καὶ στηριχθέν, παρὰ τῆς θεοφρουρήτου ὁμοψύχου Σοσιετὰς τῶν ὀρθοδόξωντε καὶ καθοληκῶν ἑλλήνων. κατὰ τὴν ὀγδωηκοστὴν τρίτην διαταγὴν τοῦ ἔθνους. Ἐπιστάται

τοῦ ἔθνους καὶ πάντες οἱ ἀνακαινησταί. Ἐτυπωθώθη ἐν βασιλέᾳ προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τῶν Ηγεμώνων. Cum licentia Superiorum 1720.

Mandatum admodum utilissimum et salutare ad omnes Christi fideles, statutum et ratificatum, ab unanimi Societate Orthodoxorum, atque Catholicorum Graecorum, juxta 83tiam institutionem Gentis. Procuratores Gentis, et omnes Restauratores. Cum licentioa Superiorum Editum Basileae 1720.

Δίφυλλο τοῦ ὁποίου οἱ διαστάσεις, διπλωμένου, εἶναι περίπου 20 έκ. Ἡ πρώτη καὶ ἡ τελευταία σελίδα εἶναι λευκές. Τὸ λατινικὸ κείμενο, σὲ πολλὰ σημεῖα διαφορετικὸ ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸ βρίσκεται στὴ 2η σελίδα ἐνῶ τὸ ἑλληνικὸ στὴ 3η. Ἀρχὴ τοῦ ἑλληνικοῦ κειμένου : «Φάλλαρης ὁ Γελόων τύρανος» καὶ τὸ τέλος : «Διάκονος δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν». Ἀντιγράφουμε τὸ κείμενο πιστά, μὲ τὰ ὀρθογραφικά του λάθη.
APF, SC, Greci, τόμ. 2, φφ. 241α - 242β.

17

ΔΗλοποίησις ὠφελημωτάτη καὶ σωτηριώδης πρὸς πάντας τοὺς ἀγαπῶντας τὴν δόξαν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ σταυροῦ, καὶ τὴν κατἄμφωτους σωτηρίαν τε καὶ εὐδαιμωνοίαν. Δεπουτάτοι πλενηποτενσιάριοι τῆς σοσιετὰς τῶν γραικῶν, νεοβασάλων τῆς αὐτοῦ καθολικῆς μεγαληώτιτος αὐτοκράτωρος τῶν ῥωμαίων. Ἐτυπώθη ἐν τῇ περιφήμῳ Κρακοβίᾳ, Ἀκαδεμήα τῆς Σαρματίας, ἀδείᾳ τῶν Ηγεμώνων. Cum licentia Superiorum, 1720.

Μονόφυλλο ὕψους 22 έκ. Στὸ τέλος τοῦ φύλλου, μαζὶ μὲ τὴ φράση «Δεπουτάτοι . . .» ὑπάρχει καὶ μιὰ ἔντυπη σφραγίδα μὲ τὴν ἑξῆς φράση: «ΤΗ ΟΜΟΝΟΙΑ ΤΑ ΜΙΚΡΑ ΑΥΞΑΝΟΝΤΑΙ» καὶ μὲ μιὰ ἄλλη στὰ τουρκικά. Ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου: «Τοῖς ἅπαξ ἅπασοιν ἁπλῶς καὶ καθεκάστοις». Τὸ τέλος: «ὅστις οὔ φιλεῖ τὸν κύριον ἡμῶν ΙΗΣΟΥΝ Χριστόν, ἀνάθεμα ἔστω». Ἡ δεύτερη σελίδα τοῦ φύλλου εἶναι λευκή.
APF, SC, Greci, τόμ. 2, φ. 243.

18

PARS PRIMA. SPECIMEN ANIMADVERSIONUM IN TRIODIUM Editionis Venetae Apud Nicolaum Glychi Anno 1712. ROMAE, Anno MDCCXXI.

PARS II. PRAECIPUA LOCA TRIODII, Quae SACRA CONGREGATIO, UT diligentius expenderentur, in Latinum transferenda mandavit.

Σὲ σχ. 80. Τὸ πρῶτο μέρος ἔχει 9 σελίδες χ.ἀ. καὶ ἄλλες 318 ἀριθμημένες. Τὸ δεύτερο μέρος, ποὺ βρίσκεται μαζὶ μὲ τὸ πρῶτο, ὥστε νὰ ἀποτελοῦν ἕνα βιβλίο, ἔχει 126 σελίδες ἀριθμημένες. Τὰ τετράδια τοῦ πρώτου μέρους εἶναι 28 (A - B, A - Z, Aa - Cc), ἀπὸ 6 φφ. τὸ καθένα ἐκτὸς ἀπὸ τὰ δύο πρῶτα ποὺ ἔχουν 4 φφ. Τὸ δεύτερο μέρος ἔχει 10 τετράδια (A - L).

Μέρος Α' :

Σελ. (3) - (9) : Sanctissimo Domino Nostro Innocentio XIII Pontifici Maximo Franciscus Antonius de Simeonibus Felicitatem.

Σελ. 3 - 318: Praefatio F(rancisci). A(ntonii). D(e). S(imeonibus).

Μέρος Β' :

Σελ. 3 - 12 : Synaxarium Mortuorum quod à Graecis recitatur Sabbato Hebdomadae Ἀποκρέου. Interprete P. D. A. M. Q.

Σελ. 13 - 24 : Synaxarium et Troparia selecta in laudem Sanctorum Monachorum a Graecis recitari solita Sabbato ὑτῆς Τυροφάγου. Interprete P. B. S. I.

Σελ. 25 - 34 : Troparia sanctorum Monachorum auctore Theodoro Abbate ex codicibus Syriacis. Opera et studio I. S. A.

Σελ. 35 - 48 : Variae lectiones Tropariorum in laudem Sanctorum Monachorum. Opera et studio J. S. et A. M. et S. R.

Σελ. 49 - 95 : Synodicon a Graecis recitari solitum Dominicâ primâ τῶν Νηστειῶν. Interprete P. D. A. M. Q.

Σελ. 96 - 107: Formula Synodici sanctae ac Universalis septimae Synodi Quemadmodum nunc in Dominica ἠτῆς Ὀρθοδοξίας recitatur à Graecis Orthodoxis in inclyta Urbe Venetiarum apud Sanctum Georgium. Interprete S. R.

Σελ. 108 - 126 : Officium Dominicae Secundae Quandragesimae loco officii Gregorii Palamae in Triodio inserendum. Interprete A. M.

Τὸ ἔργο αὐτὸ πραγματεύεται τὶς ἀλλαγὲς ποὺ ἐπεφάσισε ἡ λειτουργικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Προπαγάνδας γιὰ νὰ προετοιμασθῆ ἡ καθολικὴ ἔκδοση τοῦ Τριωδίου, ποὺ ἔγινε στὴ Ρώμη (ἀλλὰ μὲ τὴν ἔνδειξη «ἐν Βωνονίᾳ») τὸ 1724 (ΒΗ, τόμ. Ι, ἀρ. 162). Οἱ ἀποφάσεις ποὺ πάρθηκαν τότε ἀπὸ τὴν ἐπιτροπὴ αὐτή, παρουσιάσθηκαν στοὺς Καρδιναλίους τῆς Προπαγάνδας οἱ ὁποῖοι τὶς ἐνέκριναν. Ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπιτροπῆς αὐτῆς ἦταν ὁ Φραγκίσκος Ἀντώνιος De Simeonibus, ἐνῶ μέλη ἦσαν λειτουργιολόγοι τῆς ἐποχῆς, ἀνάμεσα στοὺς ὁποίους καὶ ὁ πρώην μαθητὴς τοῦ Ἑλληνικοῦ Κολλεγίου Ἀπόστολος Μίχος ἀπὸ τὴν Κέρκυρα (βλ. γι' αὐτὸν εἰς ΦΩΣΚΟΛΟΣ, σελ. 49).

Γιὰ τὶς ἀλλαγὲς ποὺ ἐπέφερε ἡ λειτουργικὴ αὐτὴ ἐπιτροπὴ βλέπε τὸ ἄρθρο τοῦ O. Raquez γιὰ τὶς λειτουργικὲς ἐπιτροπὲς τῆς Προπαγάνδας στὸν 2ο ἑόρτιο τόμο «S. Congregationis de Propaganda Fide, Memoria Rerum» (ὑπὸ ἐκτύπωσιν).

Ἕνα ἄλλο ἀντίτυπο, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ σημειώνουμε παρακάτω, εἰς τὴν BAV, Liturgia, B. XII. 11. Cons., μὲ τὴ χειρόγραφη ἔνδειξη: *«mence Decembri, Anno 1730»* καὶ μὲ τὶς προσωπικὲς σημειώσεις τοῦ Καρδιναλίου Barberini.

BAV, Stamp. Barb. B VII 66.

19

PRO GLORIOSIS TRIUMPHIS BEATORUM FACTIS ADSCRIPTORUM MARTYRUM FIDELIS A SIGMARINGA Ordinis S. Francisci Cappucinorum, ET JOANNIS DE PRADO Minorum de Observantia Ad Orthodoxa Infidelibus dogmata enuncianda INTER PRIMOS A Sacrâ Congregatione dePropaganda Fide electorum ORATIO In Ecclesia Venerabilis Collegii Urbani A NICOLAO SUMMARIPA ALUMNO Sac. Theologiae, et Philosophiae Doctore, Metropolitanae Naxiensis Decanô. HABITA INTER SACRA SOLEMNIA Ad Eminentissimos, et Reverendissimos Principes DD. Sacrae Congregationis CARDINALES IISDEMQUE DICATA XIV. Kal. Aug. Anno ab Orbe Servato MDCCXXIX. ROMAE, Ex Typographia Raphaelis Peveroni MDCCXXIX. SUPERIORUM FACULTATE.

Σὲ σχ. 4ο, ἀπὸ X (10) ἀριθμημένες σελίδες, ποὺ περιέχονται ὅλες σὲ ἕνα τετράδιο (+). Στὴ σελίδα 1, ὁ τίτλος, ἡ δεύτερη εἶναι λευκή, ἐνῶ ἡ τρίτη καὶ ἡ τετάρτη περιέχουν μιὰ ἀφιέρωση καὶ τὸ κείμενο τῆς Ὁμιλίας στὶς σελίδες V - X. BAV, MISCEL., G., 107, ἐσωτ. 12.

20

SPECIMEN OPERUM DOGMATICORUM, Quae LUDOVICUS ANDRUZZI, Abbas Sanctae Mariae, Patritius Salaminae, Comes Sancti Andreae, Philosophiae, Sacrorum Canonum, ac SS. Theologiae Doctor, in lucem hactenus edidit.

Μονόφυλλο, τυπωμένο καὶ στὶς δύο σελίδες του, ὕψους 20 περίπου ἑκ. Πιστεύουμε ὅτι τυπώθηκε στὴ Ρώμη τὸ 1743, γιατὶ ἡ δεύτερη ἀπὸ τὶς δύο παρατηρήσεις (Censurae) ποὺ περιέχει, φέρνει τὶς παρακάτω ἐνδείξεις: Romae, IV Idus Januarii 1743.

Ὁ κατάλογος τῶν ἔργων τοῦ Ἀλοϋσίου Ἀνδρούτση (βλ. γι' αὐτὸν εἰς ΦΩΣΚΟΛΟΣ, ἀρ. 44 καὶ 45, σελ. 52 - 53) περιέχει τοὺς ἑξῆς τίτλους :

1. Vetus Graecia de Sancta Sede . . . (BH, I, 89).
2. Consensus Graecorum et latinorum . . . (BH, I, 103).
3. De Infallibilitate . . .
4. Unigenitus, Clementina Constitutio . . . (BH, I, 151).
5. Triumphus veritatis . . . (ΦΩΣΚΟΛΟΣ, 44).
6. Repertorium Iconomachiae . . . (ΦΩΣΚΟΛΟΣ, 45).
7. Statera Veritatis . . . (BH, I, 207).

Ἀναγγέλεται ἐπίσης ὅτι πρόκειται ὁ Ἀνδρούτσης νὰ ἐκδόση καὶ μιὰ θεολογικὴ πραγματεία ἀκόμη μὲ ἀντικείμενο τὴν Ἀμίαντο Σύλληψη τῆς Θεοτόκου. BAV, Miscellanea H 9 ἐσ. 12 (εἰς 2 ἀντίτυπα).

21

SPECIMEN PHILOSOPHIAE MORALIS EXPRESSUM IN Praestantioribus Legibus, et Virtutibus Gentilium Graecorum ac Latinorum A.D. LUDOVICO ANDRUZZI Comite Sancti Andreae, Abbate S. Mariae, Theologiae Doctore elucubratum, atque dicatum Eminentissimo ac Reverendissimo Principi S.R.F. CARDINALI Bibliothecario, Parefecto S. Congregationis Indicis, Titul. S. Marci, et Episcope Brixiae ANGELO MARIAE QUIRINO. ROMAE, Typis Antonii de Rubeis in via Seminarii Romani propè Rotundam. 1744. SUPERIORUM FACULTATE.

Σὲ 8ο σχ. ἀπὸ 16 σελίδες στὴν ἀρχὴ καὶ ἄλλες 8 στὸ τέλος χωρὶς ἀρίθμηση καὶ ἄλλες 256 ἀριθμημένες. Ἡ σελίδα (2) εἶναι λευκὴ ἐνῶ στὶς (3) - (15) περιέχεται ἡ ἀφιέρωση τοῦ Ἀνδρούτση στὸν Καρδινάλιο Quirini ποὺ στὸ παρελθὸν ἦταν Καθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Κερκύρας καὶ γνωστὸς συγγραφέας γιὰ τὴν Ἀνατολή. Τὸ «Imprimatur» («Τυπωθήτω») τὸ ἔχει δώσει ὁ Ἰησουίτης Ἰωσὴφ Ρόκκος Volpi, καθηγητὴς στὸ Ἑλληνικὸ Κολλέγιο τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τῆς Ρώμης μὲ ἡμερομηνία iij Idus Julii anno à V. P. MDCCXLIV. Οἱ τελευταῖες σελίδες ποὺ δὲν φέρουν ἀρίθμηση περιέχουν τοὺς διαφόρους πίνακες. Τὰ 35 τετράδια (A - Z, Aa - Mm) ἔχουν ἀπὸ 4 φφ. τὸ καθένα.
BAV, Stamp. Chig. III 629.

22

RAGIONAMENTO FATTO DALLA SANTITA' DI NOSTRO SIGNORE PP. BENEDETTO XIV. Nel giorno 7. di Gennaio 1748. NELLA CHIESA DELLA B. VERGINE ASSUNTA IN CIELO delle Monache Teresiane del Monastero di Regina Celi (sic) Nell' ammettere alla Professione Regolare fra esse LA MADRE SUOR MARIA ANNA TERESA IMELDA DI GESU' CROCIFISSO FIGLIA DI D. FABRIZIO COLONNA GRAN CONTESTABILE, E DI D. CATERINA SALVIATI COLONNA GRAN CONTESTABILESSA TRADOTTO IN LATINO, E GRECO LITTERALE DA LUIGI ANDRUZZI CONTE DI SANT' ANDREA, ED ABBATE DI SANTA MARIA. IN ROMA, nella Stamperia di Antonio de' Rossi, nella Strada del Seminario Romano. CON LICENZA DE' SUPERIORI.

Σὲ 8ο σχ., ἀπὸ XVIII σελίδες ἀριθμημένες, ὅλες ἑνὸς τετραδίου. Ἡ σελ. II εἶναι λευκή, ἐνῶ οἱ σελίδες III - VII περιέχουν τὴν ἀφιέρωση τοῦ μεταφραστῆ στὸν πάπα Βενέδικτο ΙΔ'. Οἱ σελίδες IX - XVIII περιέχουν σὲ τρεῖς κολῶνες τὸ

κείμενο τοῦ λόγου τοῦ πάπα (στὰ ἰταλικά), τὴν λατινικὴ καὶ τὴν ἑλληνική του μετάφραση.
BAV, MISCELL. G 105, ἐσωτ. 21.

23

ΘΕΙΟΝ ΚΑΙ ΙΕΡΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ 'Αφιερωθὲν μὲν τῷ ποτὲ Μακαριωτάτῳ καὶ Σοφωτάτῳ Πατριάρχῃ 'Ιεροσολύμων, ΚΥΡΙΩι ΚΥΡΙΩι ΧΡΥΣΑΝΘΩι οὗ τινος προτροπῇ ἐπανωρθώθησαν καὶ τὰ ἐνταῦθα λε'. Κανόνια, μετατυπωθὲν δὲ ἐπιστασίᾳ τοῦ Αἰδεσιμωτάτου ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΜΗΛΙΑ, 'Αρχιμανδρίτου τῆς Μεγάλης 'Εκκλησίας. ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ. 1768. Παρὰ Νικολάῳ Γλυκεῖ τῷ ἐξ 'Ιωαννίνων. Con Licenza de' Superiori. ΜΙΜΗΤΑΙ ΕΣΤΕ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Σὲ σχ. φύλλου ἀπὸ 260 ἀριθμημένες σελίδες, μὲ ἀραβικοὺς καὶ ἑλληνικοὺς χαρακτῆρες (σξ'). Τὰ τετράδια 16 (A - Q) ἔχουν ἀπὸ 8 φφ. τὸ καθένα ἐκτὸς ἀπὸ τὸ τελευταῖο ποὺ ἔχει 10 φφ. 'Ο τίτλος βρίσκεται μέσα σὲ μιὰ χαλκογραφία ποὺ φέρει τὴν ὑπογραφή : Ant. Zuliani. 'Η σελ. 2 εἶναι λευκή. Μέσα στὸ κείμενο βρίσκονται οἱ συνειθισμένες εἰκόνες τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν. Μέσα στὴ σελίδα τοῦ τίτλου βρίσκεται ἐπίσης καὶ τὸ τυπογραφικὸ σῆμα τοῦ Ν. Γλυκύ. 'Η ἐκτύπωση ἔχει γίνει μὲ δύο χρώματα, κόκκινο καὶ μαῦρο.

Τὸ Εὐαγγέλιο βρίσκεται δεμένο μὲ τὸ Εὐαγγελιστάριο τοῦ 'Εμ. Γλυζωνίου, μὲ τὴν ἴδια χρονολογία.
BPF

24

ΕΥΧΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟ ΜΕΓΑ ΕΝ Ωι ΠΕΡΙΕΧΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΑΞΙΝ ΑΙ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΩΝ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑΙ, Καὶ πάντα ὅσα ἐν τοῖς προτυπωθεῖσιν Εὐχολογίοις ἐξέδοτο. Προσετέθησαν δὲ καὶ αἱ τῶν Χειροτονιῶν Τάξεις κατὰ τὴν ἐν τῷ 'Αρχιερατικῷ 'Ερμηνείαν, ἥτε τῶν 'Εγκαινίων τοῦ Ναοῦ 'Ακολουθία, κατὰ τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ ἔκδοσιν. Τὰ πάντα εὐρύθμως, καὶ κρείττονί τινι τάξει, ἢ ἐν τοῖς προεκδοθεῖσιν Εὐχολογίοις ἐκτεθέντα. Νῦν μετατυπωθέν, πολλῶν τε σφαλμάτων ἐκκαθαρθέν, καὶ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας διορθωθέν. ,αψοε' ΕΝΕΤΙΗΣΙΝ 1775. Παρὰ Δημητρίῳ Θεοδοσίου τῷ ἐξ 'Ιωαννίνων. CON LICENZA DE' SUPERIORI.

Σὲ 80 σχῆμα. Οἱ σελίδες εἶναι 8 στὴν ἀρχὴ χωρὶς ἀρίθμηση, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἡ 2η εἶναι λευκὴ καὶ ἄλλες 480 ἀριθμημένες. 'Η ἐκτύπωση ἔχει γίνει μὲ δύο χρώματα, κόκκινο καὶ μαῦρο.

Δύο χειρόγραφες σημειώσεις ἐπὶ τοῦ τίτλου: «*Δοληθὲν παρὰ Πανοσ. Κα-*

ρόλου Τέστα 1887» καὶ *«Ἐκ τῶν βιβλίων Θεοδώρου Δ. Ἀπουσία»* (;).
Βιβλιοθήκη ππ. Δομηνικανῶν Ἁγίου Πέτρου εἰς Γαλατᾶ Κων/πόλεως, D - II - 19.

25

Nea Sinopsis tis Christianikis Dhidhascalias. Neostì emetatipothi me acrivùs epimelias, ke dhiorthòseos. Perièchi ke mìan Prosthikin is to télos. En Triestio, 1800. En ti kessarovasiliki metà pronomìu Tipografia ton Partèron Armenion ton Mechitaristòn.

Σὲ 120 σχ., ἀπὸ 120 ἀριθμημένες σελίδες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἡ 2η καὶ ἡ τρίτη περιέχει τὴν εἰσαγωγὴ «Is tùs filofronas Anagnostas. PP. MM.», ἡ 4η τὴ μεταγραφὴ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου στὸ λατινικό, ἐνῶ ἡ 5η σελίδα εἶναι λευκή.
BPF

26

DE ADVENTU SANCTI SPIRITUS ORATIO habita in sacello Pontificio Quirinali ipso Pentecostes die anno MDCCCVII. AD SANCTISSIMUM DOMINUM NOSTRUM PIUM SEPTIMUM PONTIFICEM MAXIMUM A JOANNE BAPTISTA DE PORTU EX INSULA CHII ALUMNO VEN. COLL. URBANI DE PROPAGANDA FIDE. ROMAE EX TYPOGRAPHIA SAC. CONGR. DE PROP. FIDE. Praesidum Facultate.

Σὲ 40 σχ. ἀπὸ 14 σελίδες, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἡ 2η λευκή.
BAV, Arch. Cap. S. Petri, Stampati 397 (ἐσωτ.).

27 (A 1330)

Ἐπιτομὴ τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν. Ἐν Ρώμῃ 1834.

Σὲ σχ. 80, σελίδες 22 + (2). Εἶναι τυπογραφικὰ δοκίμια μὲ τὶς χειρόγραφες διορθώσεις στὸ περιθώριο. Δὲν γνωρίζουμε ἂν τελικὰ τυπώθηκε αὐτὸ τὸ μικρὸ τεῦχος, ποὺ ἀποτελεῖ μιὰ ἀπὸ τὶς τελευταῖες καθολικὲς κατηχήσεις, τυπωμένες στὰ ἑλληνικὰ στὴ Ρώμη. Μιὰ ἄλλη χειρόγραφη σημείωση στὴ σελίδα τοῦ τίτλου: *17, Mar. 1834. Publicetur J. V. Braffaoni (;) S.P.R.M.*
BAV, Mai, XI. L. V. 46 (ἐσωτ. I).

28

DHIIDHASCALIA CHRISTIANIKI PROS OFELIAN TON CATHOLICON CHRISTIANON TIS CHIU DHIA TIS DHA-

PANIS EVSEVESTATON CHRISTIANON KE EPIMELIAS ENOS ANAXIOTATU DHULU TIS PANDOTE AMIANDU, KE AIPARTHENU THEOTOCU. IS TO TELOS ENONETE CATITI ALLO PROS PERISSOTERAN PNEVMATIKIN OFELIAN TON IRIMENON. EN SMIRNI. EN TIPOGRAFIA TU EMPORIU. 1835.

Σὲ σχ. 8ο, ἀπὸ 4 σελίδες χωρὶς ἀρίθμηση ποὺ περιέχουν μιὰ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου, τὸν τίτλο καὶ τὸ «Τυπωθήτω», δοσμένο ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπο Χίου Ἰγνάτιο Ἰουστινιάνη καὶ μιὰ λευκὴ καὶ ἀπὸ ἄλλες 50 ἀριθμημένες.

Σελ. 1 - 30: τὸ κείμενο τῆς Κατηχήσεως· σελ. 31 - 40: Προσευχὲς καὶ Ἐντολές· σελ. 41 - 50: Dhialogos metaxi tù Ghoneos, ke tù Pedhiu.
ΒΚΤ

29 (Α 1331)

Ἀκολουθία τοῦ Ἀναγνώστου ἤτοι συλλειτουργικόν. Δευτέρα ἔκδοσις. Ἐν Βενετίᾳ. Ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Τυπογραφίας Φραγίσκου (sic) Ἀνδρεώλα. 1836.

Σὲ σχ. 12ο, ἀπὸ 56 ἀριθμημένες σελίδες.
ΒΡF

30 (Α 1332)

ΑΝΔΡΙ ΤΩι ΘΕΟΣΕΒΕΣΤΑΤΩι ΚΑΙ ΑΡΙΦΡΑΔΕΣΤΑΤΩι ΑΓΓΕΛΩι ΜΑΙΩι ΤΩι ΠΑΝΣΟΦΩι ΟΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΟΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΜΕΓΑΣ ΤΕ ΑΚΡΟΣ ΤΕ ΤΗι ΤΩΝ ΥΠΕΡΕΞΟΧΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΩΜΗΣ ΚΑΡΔΙΝΑΛΕΩΝ ΑΓΛΑΗι ΠΟΡΦΥΡΙΔΙ ΣΥΝΕΚΟΣΜΗΣΕΝ. ANGELO MAJO VIRO DOCTRINAE ATQUE ERUDITIONIS FAMA PERILLUSTRI SIMULQUE OB EGREGIAM ERGA RELIGIONEM MERITA A GREGORIO XVI. PONT. OPT. MAX. IN COETUM EMINENTISSIMORUM PRINCIPUM S.R.E. CARDINALIUM COOPTATO. UT AUSPICATISSIMUS ISTE DIES PRID. ID. FEBR. POSTERORUM MEMORIAE COMMENDETUR. ROMAE MDCCCXXXVIII. TYPIS S. CONGREGATIONIS DE PROPAGANDA FIDE. Superiorum Permissu.

Μονόφυλλο διαστάσεων 58 x 44,4 ἑκ. Περιέχεται σὲ τρεῖς κολῶνες ἕνα ποίημα στὰ ἑβραϊκά, ἡ μετάφρασή του στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ καὶ στὰ λατινικά. Τὸ ποίημα καὶ οἱ μεταφράσεις ὀφείλονται στὸν Νικόλαο Περπινιάν, ὅπως σημειώνεται στὸ τέλος τῆς ἑλληνικῆς μεταφράσεως: «Πατρὶ τῷ πανσέμνῳ τὸ τρίγλωσσον τουτὶ μελίδρυον τεκμήριον τῆς πρὸς Αὐτὸν εὐσεβείας. Παῖς ἐλάχιστος Νικό-

χῶν. Ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ἐκ τῆς Τυπογραφίας τοῦ Βυζαντοδείκτου. 1854.

Σὲ 160 σχ,. ἀπὸ 119 ἀριθμημένες σελίδες καὶ ἄλλες 2 χωρὶς ἀρίθμηση. BPF

38

DE SPIRITUS SANCTI DESCENSU IN APOSTOLOS VERBO DEI RENUNTIANDO SELECTOS ORATIO IN PENTECOSTEN anni Christiani MDCCCLIV CORAM PONTIFICE PIO IX. per alumnum Collegii Urbani DE PROPAGANDA FIDE CONSTANTINUM STEPHANOPOLI GRAECO - CORSUM. Typis Sacrae Congregationis de Propaganda Fide.

Σὲ 40 σχ. ἀπὸ 12 ἀριθμημένες σελίδες.

Ὁ Κωνσταντίνος Στεφανόπουλος, γεννήθηκε στὴν ἑλληνικὴ κοινότητα τῆς Κορσικῆς τὸ 1828. Ἔγινε δεκτὸς στὸ Κολλέγιο τῆς Προπαγάνδας τὸν Ἀπρίλιο τοῦ 1844, ἀπ' ὅπου καὶ μεταφέρθηκε 5 χρόνια μετὰ στὸ Ἑλληνικὸ Κολλέγιο τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, ὅπου τέλειωσε τὶς σπουδές του τὸν Αὔγουστο τοῦ 1854 (ἀπὸ τοὺς ἐντύπους καταλόγους τοῦ Κολλεγίου τῆς Προπαγάνδας).
BAV, Archiv. Cap. S. Petri, Stampati 397 (ἐσωτ. 6).

39 (A 1338)

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΥΑΝΟΥ (ΟΥΡΑΝΙΟΥ) ΙΕΡΟΥ ΦΟΡΕΜΑΤΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΗΣ ΠΑΝΑΧΡΑΝΤΟΥ ΑΕΙΠΑΡΘΕΝΟΥ ΜΑΡΙΑΣ, Τῶν Καθηκόντων τῶν Συναδέλφων αὐτοῦ, Καὶ τῶν ἐπισυνημμένων αὐτῷ Ἱερῶν Συμπαθείων ΥΠΟ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ Ι. ΑΜΕΙΡΑΛΗ, Διδάκτορος Θεολογίας, καὶ Κανονικοῦ τῆς Καθολικῆς Μητροπόλεως Τήνου. ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ, ΤΥΠΟΙΣ Γ. ΜΕΛΙΣΤΑΓΟΥΣ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ. 1854.

Σὲ σχ. 240, ἀπὸ 56 ἀριθμημένες σελίδες καὶ ἄλλες 3 χωρὶς ἀρίθμηση.

40

Accademia Poliglotta del Collegio Urbano ne' dì 14 e 15 Gennaio 1855. Le glorie dell' Immacolato Concepimento associate al Mistero dell' Epifania. Roma, coi tipi della S. Congrega de Propaganda Fide. 1855.

Σὲ σχ. 40. Ἀποτελεῖ μιὰ ποιητικὴ συλλογή, σὲ πολλὲς γλῶσσες, τῶν μαθητῶν τοῦ Κολλεγίου τῆς Προπαγάνδας. Στὴ σελίδα 18 (ἀρ. XVIII), περιέχεται

ποίημα στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ τοῦ Ἰωάννη Σταυράκη ἀπὸ τὴ Σῦρο· στὶς σελίδες 18 - 19 (ἀριθ. XIX), ποίημα στὰ νεοελληνικὰ τοῦ Δεζιδεράτου Βρέστ, ἀγγλικῆς καταγωγῆς ἀπὸ τὴν Μῆλο καὶ στὶς σελίδες 31 - 32 (ἀριθ. XXXVII) ἕνα διάλογος, ἀντὶ ἐπιλόγου, μεταξὺ τοῦ Σπυρίδωνος Λαγομαρσίνου ἀπὸ τὴ Ζάκυνθο καὶ τοῦ Ἀντωνίου Πολίτου ἀπὸ τὴν Κέρκυρα.
BAV, FERR. IV. 8637, ἐσωτ. 3.

41 (A 1339)

Ὁ Πνευματικὸς Πόλεμος τοῦ Λαυρεντίου Σκούπολη τοῦ Θεατίνου. Μεταφρασθεὶς ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ Εἰς τὴν ἁπλῆν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ὑπὸ τοῦ Ἱερέως Ἀντωνίου Μαρινέλλη. Ἀδείᾳ τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἐπισκόπου Σύρου Κ. Ἰωσὴφ Ἀλβέρτη. Πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Καθολικῶν. Ἐν Ἑρμουπόλει. Τύποις Α. Κουκούλα καὶ Ρ. Πρίντεζη. 1856.

Σὲ σχ. 16ο, ἀπὸ η' + 336 ἀριθμημένες σελίδες.
Βιβλιοθήκη ππ. Δομηνικανῶν Ἁγίου Πέτρου εἰς Γαλατᾶ Κωνσταντινουπόλεως.

42 (A 1340)

[Σειρὰ Ἑλληνικῶν Μαθημάτων. Δ'] Γραμματικὴ τῆς νεωτέρας Ἑλληνικῆς γλώσσης, ὑπὸ Ι.Α.Σ. Τασταβίνου, καθηγητοῦ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἐν Σμύρνῃ παρά τε τῷ Γαλλικῷ Γυμνασίῳ, τῷ διευθυνομένῳ ὑπὸ τῶν κ.κ. Λαζαριστῶν, καὶ παρὰ τῷ ἐκπαιδευτηρίῳ τῶν Π.Π. Μεχιθαριστῶν. Μέρος Δεύτερον. Ἐν Βιέννῃ, ἐκ τῆς τυπογραφίας τῶν Μεχιθαριστῶν. 1856.

Σὲ σχ. 8ο, ἀπὸ 39 ἀριθμημένες σελίδες.
BPF

43

Accademia Poliglotta che gli alunni del Pontificio Collegio Urbano de Propaganda Fide offrono à Santi Re Magi per la Epifania del Signore nell' anno 1863. Roma, coi tipi della S. Congreg. de Propaganda Fide. 1863.

Σὲ σχ. 4ο, ἀπὸ 28 ἀριθμημένες σελίδες καὶ μιὰ ἀκόμη χωρὶς ἀρίθμηση. Πρόκειται γιὰ ποιητικὴ συλλογή, ὅμοια πρὸς τὸν ἀρ. 40. Στὴ σελίδα 14 (ἀρ. XVII) βρίσκεται τὸ ποίημα τοῦ Ἰωάννη Βαπτιστῆ Ἀλισσάφη ἀπὸ τὴ Νάξο, στὰ ἀρχαῖα ἑλληνικά· στὴ σελίδα 15 (ἀριθ. XVIII) τὸ ποίημα τοῦ Μαρίνου Ξανθάκη ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, στὰ νεοελληνικά· στὴ σελίδα 16 (ἀριθ. XIX), τὸ ποίημα τοῦ Δομηνίκου Δαρμανίνου ἀπὸ τὴν Κέρκυρα στὰ λατινικά· στὴ σελίδα 17 (ἀριθ.

XXI) τὸ ποίημα τοῦ Φραγκίσκου Δι Μέντου ἀπὸ τὴν Κέρκυρα στὰ ἰταλικὰ (τοῦ μετέπειτα Καθολικοῦ Ἐπισκόπου Τήνου) καὶ στὴ σελίδα 28 ὁ ἐπίλογος ποὺ φέρει τὶς ἑξῆς ὑπογραφές: Ἀντώνιος Καρνέρης ἀπὸ τὴ Χίο, Πέτρος Longinotti, ἀπὸ τὴ Σμύρνη, Ἰωσὴφ Ἰουστινιάνης ἀπὸ τὴν Πόλη, Ἰωάννης Ἀδόρης ἀπὸ τὴ Χίο καὶ Ἰωσὴφ Siorni ἀπὸ τὴν Πόλη.
BAV, Ferraioli IV 8637, ἐσωτ. 3a.

44 (A 1341)

Ἐγκύκλιος τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ Ὀρθοδόξους. Ἐκδίδεται νῦν τὸ δεύτερον μετὰ προσθήκης. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τύποις Α. Κορομηλᾶ καὶ Π. Πασπάλλη. (Ἐν ὁδῷ Πεμπτοπαζάρου Ἀριθ. 3). 1863.

Σὲ σχ. 8ο, ἀπὸ 115 ἀριθμημένες σελίδες.
BPF

45

De adventu Sancti Spiritus oratio habita in Sacello Pontificio Vaticano ipso Pentecostes die anno R.S. MDCCCLXIII coram Sanctissimo Domino nostro Pio IX. P.O.M. a Spiridione Lagomarsino Zacynthiensi alumno Pont. Collegii Urbani De Propaganda Fide. Romae, Typis Sancrae Congregationis de Propaganda Fide.

Σὲ σχ. 4ο, ἀπὸ 12 ἀριθμημένες σελίδες.
BAV, Arch. Cap. S. Petri, Stampati 397, ἐσωτ. 14.

46

(Συμπλήρωμα εἰς ΠΛΟΥΜΙΔΗ)

Χριστιανικὴ Διδασκαλία περιέχουσα τὰ ἀναγκαιότερα ἄρθρα τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως εἰς τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ διδάσκωνται οἱ παῖδες. Μὲ ἑρμηνείαν τινὰ πῶς γίνεται τὸ σημεῖον τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ἐν Βενετίᾳ ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ Τυπογραφείου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. 1864.

Σὲ σχ. 16ο ἀπὸ 32 ἀριθμημένες σελίδες.
BEK, B XXX 7/22, ἐσωτ. 2.

47

(Συμπλήρωμα εἰς ΠΛΟΥΜΙΔΗ)

Αἱ Θεῖαι Λειτουργίαι τῶν ἐν Ἁγίοις Πατέρων ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ

Χρυσοστόμου καὶ Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ τῶν Προηγιασμένων ἀκριβῶς διορθωθεῖσαι καὶ ἀνατυπωθεῖσαι. Ἐν Βενετίᾳ. Ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ τυπογραφείου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. 1865.

Σὲ σχ. 8ο, ἀπὸ 73 ἀριθμημένες σελίδες.
ΒΕΚ, Β VI 3/28.

48

MICRA DHIDHASCALIA PROS CHRISIN TON MIRON PEDHION. EN SMIRNI, Tipografias Adhelfi Vidori. 1874.

Σὲ σχ. 24ο ἀπὸ 46 ἀριθμημένες σελίδες. Ἡ σελ. 2 εἶναι λευκὴ ἐνῶ ἡ 3 περιέχει τὴν ἔγκριση τοῦ Ἐπισκόπου Σμύρνης Βικεντίου Σπακκαπιέτρα, μὲ ἡμερομηνία 6 Δεκεμβρίου 1784, μαζὶ μὲ τὸ στέμμα του.

Στὴ 4η σελίδα τοῦ ἐξωφύλλου ὑπάρχει εἰκόνα τῆς Παναγίας μὲ τὴν Prosefchi tu Aghiu Vernardhu pros tin Panaghian.
ΒΚΤ

ΠΡΟΣΘΕΤΕΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΟΛΛΕΓΙΟΥ ΤΗΣ ΡΩΜΗΣ (ΦΩΣΚΟΛΟΣ, σελ. 11 - 17).

1526	Legrand	I 74	Β I 4/9
1574	»	II 267	Β I 1/8
1578	»	V 724	Β XXXI 6/18
1689	»	II 623	Β XXIV 7/22
1702	»	I 14	Β XIII 8/19, ἐσωτ 5.
1746	»	I 338	Β XXVII 6/12
1751	»	I 403	Β XV 3/3

π. Μᾶρκος Φώσκολος
Ἀρχειοφύλακας καὶ Βιβλιοθηκάριος
τῆς Καθολικῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Νάξου-Τήνου

ΣΧΟΛΙΑ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΑΝΙΣΤΗ 1974

Ὁ «Ἐρανιστὴς» τοῦ 1974, ἀφιερωμένος στὸν Κ. Θ. Δημαρᾶ, τυπώνεται σὲ ἑνιαῖο αὐτοτελῆ τόμο. Γενικὸς τίτλος τοῦ τόμου: «Νεοελληνικὸς Διαφωτισμός».

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΩΝ ΚΑΙ ΤΟΜΩΝ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Ἀπὸ τὸ 1975 ἡ ἐτήσια συνδρομὴ στὸν «Ἐρανιστὴ» γιὰ τὰ μέλη τοῦ ΟΜΕΔ καθορίζεται σὲ 200 δρχ., γιὰ τὶς Βιβλιοθῆκες καὶ λοιποὺς Ὀργανισμοὺς σὲ 400 δρχ. Ἐπίσης ἡ τιμὴ τῶν ἁπλῶν τευχῶν σὲ 50 δρχ. καὶ τῶν διπλῶν σὲ 100 δρχ. Οἱ παλαιοὶ τόμοι 1 - 10 (1963 - 1973) τοῦ περιοδικοῦ θὰ διατίθενται στὴν τιμὴ τῶν 400 δρχ. ὁ καθένας.

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΟΡΑΗ

Χάρις στὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν καθηγητῆ κ. Κων. Τρυπάνη, ποὺ δὲν ὑπῆρξε ἄσχετο μὲ τὴν θερμὴ ἔκκληση τῆς «Χιακῆς Ἐπιθεωρήσεως» πρὸς τοὺς Χίους νὰ ἔλθουν ἀρωγοὶ στὴν ἔκδοση τῆς Ἀλληλογραφίας τοῦ Κοραῆ (τεῦχος 36, Νοέμβριος 1974), ὁ ΟΜΕΔ βρίσκεται στὴν εὐχάριστη θέση ν' ἀνακοινώση ὅτι ὁ 3ος τόμος τῆς Ἀλληλογραφίας, ὕστερα ἀπὸ διακοπὴ πολλῶν χρόνων, ξανάρχισε νὰ τυπώνεται μὲ προοπτικὴ νὰ περατωθῆ ἡ ἔκδοσή του μέσα στὸ 1975. Τὸ Δ. Σ. τοῦ Ὁμίλου αἰσθάνεται τὴν ὑποχρέωση νὰ εὐχαριστήση καὶ ἀπὸ ἐδῶ τὸν κ. Ὑπουργό, καθὼς καὶ ὅλους ὅσοι συνετέλεσαν στὸ νὰ καταστῆ δυνατὴ ἡ ἐκδοτικὴ συνέχιση τῆς κοραϊκῆς ἐπιστολογραφίας.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Λ. Βρανούσης, *Κείμενα καὶ χειρόγραφα τοῦ Βηλαρᾶ καὶ τοῦ Ψαλίδα. Δύο κορυφαῖοι τοῦ Νεοελληνικοῦ Διαφωτισμοῦ κ' ἕνα βιβλίο τους ποὺ ἔμεινε ἀνέκδοτο.* Ἀθήνα 1973, ἀνάτυπο ἀπὸ τὴν «Νέα Ἑστία», τ. 94, τχ. 1115, σ. 51 - 86.

Σπ. Γ. Ζάρκος, *Τὸ ναυτικὸν τοῦ Μεσολογγίου κατὰ τὸν 18ον αἰώνα.* Ἀθήνα 1973, 8ο, 69 σ.

Démocratie Iliadou, *Deux descriptions inèdites de la Créte de la fin du XVIIIe siècie d' après le dossier mar. b^7 440 des Archives Nationales de Paris*, ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Λειμωναρίου» Προσφορᾶς εἰς τὸν Καθηγητὴν Ν. Β. Τωμαδάκην, «Ἀθήνα», ΟΓ' - ΟΔ' (1973), σσ. 799 - 810.

Κ. Γ. Κασίνης, *Βιβλιογραφία Κωστῆ Παλαμᾶ (1911 - 1925).* Ἀθήνα 1973, 8ο, Ἵδρυμα Κωστῆ Παλαμᾶ 1, 219 σ.

Τιμόθεος Κ. Κοντομέρκος, Ἐπίσκοπος Ἐλευσῖνος, *Ἐλευθερία καὶ Νόμος κατὰ τὸν Ρήγα Φεραῖο.* Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ περ. «Πάνταινος», 8ο, 1973, 27 σ.

Γ. Λαμπρινός, *Ἡ μοναρχία στὴν Ἑλλάδα.* Ἀθῆνα 1973, 3η ἔκδ., 126 σ.

Γεώργιος Θ. Μαζαριώτης, *Ὁ ἠπειρώτης ἐθναπόστολος Πέτρος Ἠπείτης.* Ἀθῆναι 1973, 8ο, 50 σ,. Βιβλιοθήκη Ἠπειρωτικῆς Ἑταιρείας, 38.

Ἀντώνιος Μάτεσης, *Ὁ Βασιλικός.* Εἰσαγωγὴ Ἄγγελος Τερζάκης, 8ο, Ἀθήνα 1973, κα' + 145 σ., Ἑρμῆς.

Στυλ. Σ. Μπαϊρακτάρης, *Σεραφεὶμ Μυτιληναῖος. Ὁ λησμονημένος πρωτοπόρος (1670 - 1735).* Ἀθῆναι 1973, 8ο, 32 σ.

Κωνστ. Σάθας, *Ἐπικρίσεως ἔλεγχος. (Ἀπάντησις εἰς Ἀνδρόνικον Δημητρακόπουλον).* Ἀνατύπωσις ἐκ τῆς «Κλειοῦς» (1872), φ. 575 - 580. Ἀθῆναι 1973, 8ο, 79 σ., Βιβλιοθήκη Ἱστορικῶν Μελετῶν, 71.

Νίκος Δ. Σωτηράκης, *Μανουὴλ Γλυζώνιος καὶ Δωρόθεος Πρωΐος.* Ἀθῆναι 1973, 8ο, ἀνάτυπο ἀπὸ τὴν «Χιακὴ Ἐπιθεώρηση» (1973), τχ. 33, σσ. 183 - 198.

Μ. Χουλιαράκη, Ε. Μακρῆ, Ε. Γριτσοπούλου, Μ. Γκεβέτση, Α. Ἁγιοπετρίτη, *Στατιστικαὶ μελέται 1821 - 1971. Ἡ στατιστικὴ κατὰ τὰ 150 ἔτη ἀπὸ τῆς παλιγγενεσίας τῆς Ἑλλάδος.* Ἀθῆναι 1972, 8ο, Ἐθνικὸν Κέντρον Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν, 351 σ.

Λάζαρος Θ. Χουμανίδης, *Οἰκονομικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος.* Τόμος Α' *Ἀπὸ τῶν Ἀρχαίων Χρόνων μέχρι τῆς Ἁλώσεως.* Ἀθῆναι 1973, 8ο, Ἐθνικὸν Κέντρον Κοινωνικῶν Ἐρευνῶν, 201 σ.

Χρύσανθος, Μητροπολίτης Τραπεζοῦντος, *Ἡ Ἐκκλησία Τραπεζοῦντος.* Ἀνάτυπο ἀπὸ τὸ «Ἀρχεῖον Πόντου» (1933), τόμ. 4 καὶ 5, Ἀθῆναι 1973, 904 σ.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ ΔΡΧ. 50

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΠΡΩΤΟΣ (1774-1798)
ΣΕΛΙΔΕΣ η'+536 ΔΡΧ. 300
ΤΟΜΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ (1799-1809)
ΣΕΛΙΔΕΣ η'+552 ΔΡΧ. 300
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ – BARBIÉ DU BOCAGE – ΓΑΖΗΣ

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

(1794-1819)
ΕΚΔΟΣΗ-ΣΧΟΛΙΑ
ΑΙΚ. ΚΟΥΜΑΡΙΑΝΟΥ
ΣΕΛΙΔΕΣ κ'+ 308 ΔΡΧ. 300
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»

Τὰ μέλη τοῦ Ὁμίλου μποροῦν νά λάβουν τὶς ἐκδόσεις τοῦ Ο.Μ.Ε.Δ. μὲ ἔκπτωση 20% προσκομίζοντας τὴν ἀπόδειξη συνδρομῆς τους στὸν Ὅμιλο.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΤΑΡΤΖΗΣ

ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑΣ
ΣΕΛΙΔΕΣ ιβ' + 496 ΔΡΧ. 375
ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΕΡΜΗΣ»